

fi

Euroopan unioni
Aluepolitiikka

info regio

| Nro 17 | syyskuu 2005 | **panorama**

Yhteistyö on koheesion ydin

Interreg käytännön toimissa

Sisällys

Yhteistyö on koheesion ydin

Interreg-yhteistyön haasteet ja opetukset uusille jäsenvaltioille... ja meille muillekin

Yhteistyö Keski- ja Itä-Euroopan muodostamalla maantieteellisellä alueella tiivistyy entisestään vuodesta 2007 lähtien. Näiltä muutoksen kourissa olevilta alueilta saadut kokemukset ja ongelmiin löydetty ratkaisut hyödyttävät kaikkia unionin alueita.

Interreg III -yhteisöaloitteen väliarviointi

Interact-ohjelman sihteeristö laati hallintoviranomaisensa Itävallan liittokanslerin viraston puolesta tutkimuksen Interreg-yhteisöaloitteen väliarvioinneista.

Interreg III A käytännön toimitissa: Italia/Sveitsi, Pamina, Itävalta/Tšekki, Irlanti/Wales

Omaehtoainen kokemus: Suomi/Venäjä

Reportaasi: Interreg III A Ranska/Espanja – Vuoret eivät meitä erota

Ranskan ja Espanjan talouksien lähentyminen sekä yhteistyöohjelmat ovat lisänneet merkittävästi maiden välistä rajatylittävää vaihtoa. Interreg antaa tälle suuntaukselle viralliset puitteet ja vahvistaa sitä.

Interreg III B käytännön toimitissa: Alppien alue, Euroopan pohjoiset reuna-alueet, CADSES, Luoteis-Eurooppa

Omaehtoainen kokemus: Euroopan syrjäisten merialueiden konferenssi

Omaehtoainen kokemus: Italia

Interreg III C käytännön toimitissa: pohjoiset, eteläiset ja läntiset alueet, INTERACT

3

8

10

11

12

17

18

19

21

Valokuvat (sivut): Czech Tourist Authority (1), Euroopan komissio (4, 5, 6, 7), Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej (3), Provincia Autonoma di Bolzano (10), Interreg III A Pamina (10), Nationalpark Thayatal GmbH (10), PACTS (10), Euregio Karelia (11), Institut Cartogràfic de Catalunya (12), F. Márquez (13), AEIDL (14), Ballet Biarritz-Donostia (15), PortilHon (15), ITEBE (17), DESERVE (17), Bezirksamt Marzahn-Hellersdorf von Berlin (17), Foundation for Applied Water Research (17), Institut de la Méditerranée (18), Regione Emilia-Romagna (19), Västerbottens län (21), Senatsverwaltung für Wirtschaft, Arbeit und Frauen Berlin (21), VINTUR (21), IQ-Train Secretariat (21).

Kansi: Laskuvarjohyppääjiä Tšekissä

Tämän numeron laatimiseen ovat osallistuneet Aiga Berke, Inge De Prins, Pierre Ergo, Véronique Faure ja Jean-Luc Janot.

Vastaava toimittaja: Thierry Daman, Euroopan komissio, aluepolitiikan pääosasto

Tämä lehti on painettu kierrätyspaperille englanniksi ja ranskaksi.

Teema-aineisto on saatavilla Euroopan unionin 19 kielellä Internet-osoitteesta http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm.

Tämän julkaisun kirjoitukset eivät ole oikeudellisesti sitovia.

Interreg-yhteistyön haasteet ja opetukset uusille jäsenvaltioille... ja meille muillekin

Teksti: Imre János Csalagovits ⁽¹⁾

Yhteistyö Keski- ja Itä-Euroopan muodostamalla maantieteellisellä alueella tiivistyy entisestään vuodesta 2007 lähtien. Näiltä muutoksen kourissa olevilta alueilta saadut kokemukset ja ongelmiin löydetty ratkaisut hyödyttävät uusien jäsenvaltioiden ja muiden asianomaisten maiden lisäksi myös kaikkia muitakin unionin alueita.

Euroopan alueiden välisen yhteistyön ja erityisesti tämän hetkisten Interreg-ohjelmien tavoitteet ovat paljon korkealentoisempia kuin alueiden ja jäsenvaltioiden yksittäin valitsemat strategiat. Niiden lähtökohtana oleva kehittämisajatus on paljon laaja-alaisempi kuin perinteiset aluekehitysstrategiat. Alueiden välinen yhteistyö on ainutlaatuinen aluepolitiikan ulottuvuus. Se merkitsee joillekin Euroopan alueille paljon suurempaa poliittista ja taloudellista haastetta kuin siihen osoitettujen määrärahojen perusteella voidaan olettaa.

Alueiden välinen yhteistyö on mahdollisuus

Suuri osa Keski- ja Itä-Euroopasta liittyi Euroopan unioniin läpikäytyään rakenneuudistusten ja markkinatalouden integroitumisen sanelemia poliittisia ja taloudellisia

muutoksia viidentoista vuoden ajan. Keski- ja Itä-Euroopan uudet jäsenvaltiot (Baltian maat, Visegrad-ryhmän maat ⁽²⁾ ja Slovenia), mutta myös tulevat jäsenvaltiot ja samalla alueella sijaitsevat unionin rajavaltiot, ovat yleisemminkin eläneet useita vuosisatoja sotien ja toistuvien poliittisten mullistusten kourissa. Ne ovat vuoroin yhdistyneet ja vuoroin hajonneet, ja ne ovat joutuneet elämään pitkään eristyksissä vasten tahtoaan. Tämän Euroopan osan maat ja alueet ovat vasta hiljattain alkaneet toipua, ja ne tietävät erinomaisen hyvin, mitä kansallinen ja alueellinen identiteetti merkitsee. Ne osaavat myös arvostaa kaikkia yhteistyöstä saatavia hyviä puolia. Näyttää yhä selvemmin siltä, että tuskallinen menneisyys on yhdistänyt tämän alueen kansoja ja luonut niiden välille jonkinlaisen kohtalonyhteyden. Siksi Euroopan unionin ehdottama ”Uusi naapuruus” -aloite onkin uusille jäsenvaltioille poikkeuksellinen yhteistyön ja kehittämisen väline.

⁽¹⁾ Unkarin kansallisen aluekehitysviraston (VÁTI Kht) Interreg-yksikön johtaja. VÁTI Kht, H-1016 Budapest, Gellérthegy utca 30/32. Sähköposti: csalagovits@pharereg.hu.

⁽²⁾ Tšekki, Unkari, Puola ja Slovakia.

Meriturvallisuusyhteistyötä Latvian kanssa

Vaikka alueen kansat ovatkin onnistuneet säilyttämään ominaispiirteensä, Itä-Euroopan keskiosasta on tullut poliittisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti suhteellisen yhtenäinen alue. Neljästä Visegrad-ryhmän maasta ja Sloveniasta muodostuvalla maantieteellisellä alueella on erityinen merkitys sikäli, että se edustaa unionin itäosaa, ja tässä Euroopan osassa kiinnitetään paljon huomiota yhteistyöhön, olipa se sitten paikallista, alueellista tai valtakunnallista.

Alueiden välisen yhteistyön suosio Keski- ja Itä-Euroopassa selittyy osin sillä, että ohjelmille asetetut tavoitteet ovat täysin samansuuntaisia näiden maiden tämänhetkisten sosiaalisten ja taloudellisten tarpeiden kanssa. Aluekehityksestä on tulossa vähitellen yksi kehityksen keskeisistä osatekijöistä Euroopan unionin itäosissa sijaitsevista maista, joiden poliittinen ja taloudellinen ympäristö on muuttunut perin pohjin.

Useiden kriittisten arvioiden mukaan tähänastiset yhteistyökokemukset ovat olleet erittäin myönteisiä. Tämä helpottaa tulevien eurooppalaisten ohjelmien suunnittelua ja täytäntöönpanoa, etenkin jos ohjelmissa suuntaudutaan aidosti kohti yhteisiä ja yhdenmukaisia toimia.

Vaikka onkin ilmeistä, että alueellisten kehittämistoimien muodot ja vaikutukset voivat vaihdella paitsi alueittain myös maan poliittis-institutionaalisen koon tai järjestelmän mukaan, eri yhteistyöohjelmista saadut kokemukset eivät kuitenkaan ohjelmien yhteisten piirteiden vuoksi poikkea merkittävästi toisistaan.

Kokemuksia ja hyviä käytäntöjä

Uudet jäsenvaltiot ovat saaneet ja hyödyntäneet kokemuksia Interregin kaltaisista ohjelmista jo yli kymmenen vuoden ajan. Se on erinomainen lähtökohta kumppanuuksien jatkamiselle tulevan alueiden välisen yhteistyön puitteissa.

Kokemuksista suuri osa liittyy Phare CBC -ohjelmaan kuuluvien rajatylittävien yhteistyöohjelmien ja -hankkeiden

täytäntöönpanoon. Jokaisessa Keski- ja Itä-Euroopan uudessa jäsenvaltiossa on käytetty suhteellisen suuria summia rajatylittäviin ohjelmiin ja perustettu erityiset hallinnointirakenteet. Rajatylittävän yhteistyön (Phare CBC) osuus Phare-ohjelman vuotuisesta talousarviosta oli noin kymmenen prosenttia vuosina 2000–2003. Lukuisia yhdenmukaisia rajatylittäviä hankkeita on voitu käynnistää huolimatta odotettavissa olleista esteistä, jotka johtuvat Interregin ja Phare CBC:n rahoitusmenettelyjen erilaisuudesta.

Osallistuminen 15 jäsenvaltion Euroopan unionin raja-seuduilla ennen laajentumista toteutettuihin rajatylittäviin Interreg II A- ja III A -ohjelmiin sekä valtioiden välisiin Interreg II C- ja III B -ohjelmiin on tarjonnut uusille jäsenvaltioille tilaisuuden hankkia arvokasta kokemusta Interreg-ohjelmien hallinnoinnista.

Kokemuksia saatiin kiistatta eniten **rajatylittävän yhteistyön** ohjelmista jo pelkästään sen vuoksi, että niille myönnettiin runsaasti rahoitusta. Paikalliset ja alueelliset toimijat arvostavat tätä yhteistyömuotoa ylivoimaisesti eniten muun muassa siksi, että rajatylittävät kumppanuudet ovat konkreettisempia ja että ne perustuvat yksinkertaisempaan ja suorempaan suhteeseen. Myös niiden tulokset ovat selvemmin nähtävissä.

Koska uudet jäsenvaltiot ovat Puolaa lukuun ottamatta kooltaan suhteellisen pieniä, monilla Keski- ja Itä-Euroopan alueilla kulkee unionin sisä- tai ulkoraja. Tästä johtuen niiden kehittämiseen sisältyy aina myös ”kansainvälinen ulottuvuus”. Pienten maiden halu kehittyä yhdistettynä siihen, että useimmissa paikallis- ja aluekehitysstrategioissa otetaan huomioon tämä rajatylittävä todellisuus, lisää selvästi rajatylittävän yhteistyön suosiota tässä Euroopan osassa.

Puolalaisopiskelija Viadrinan Eurooppa-yliopistossa (Frankfurt an der Oder, Saksa)

Valtioiden välisen yhteistyön ohjelmat tuskin koskaan saavuttavat rajatylittävien ohjelmien suosiota paikallisten ja alueellisten toimijoiden keskuudessa, mutta tähänastiset osallistumisluvut kertovat kuitenkin siitä, että uudet jäsenvaltiot ovat oivaltaneet valtioiden välisiin ohjelmiin kätkeytyvät, vielä suurelta osin käyttämättömät strategiset mahdollisuudet. Keski-Eurooppa ja Baltia kuuluvat Euroopan unionin nopeimmin kehittyviin suuriin aluekonaisuuksiin. Näiden dynaamisten alueiden olisi ryhdyttävä tehokkaasti harjoittamaan valtioiden välistä yhteistyötä tarkoituksenmukaisilla aloilla. Tällaisen yhteistyön tarve näkyy myös unionin ulkorajoilla, etenkin idässä ja Balkanilla, mutta eri aloilla.

Osallistumalla **alueiden välisen yhteistyön** hankkeisiin monet Keski- ja Itä-Euroopan alueet ovat voineet olla suoraan mukana Euroopan laajuisessa kokemustenvaihdossa. Tämä on jo vaikuttanut uusissa jäsenvaltioissa parhaillaan toteutettavien tavoite 1 -ohjelmien onnistumiseen. Euroopan tasolla toteutettavan alueiden välisen yhteistyön laajentaminen ja aihekohtainen keskittäminen edistäisivät alueiden välistä yhteistyötä entisestään.

Uudet jäsenvaltiot toteuttavat lisäksi muutamia uusia Euroopan komission alulle panemia **naapurisuusohjelmia** unionin ulkorajoilla. Monet näistä ohjelmista ovat jo toiminnassa.⁽³⁾ Niissä tuetaan yhteisten hankkeiden laatimista. Niissä yhdistetään samaan ohjelmaan yhteisön

sisäiset (Interreg) ja ulkoiset (Tacis- ja Cards-ohjelmien naapurisuusosiot) rajatylittävän kehittämisen välineet. Nämä ohjelmat ovat olleet suhteellisen houkuttelevia tähän saakka, vaikka ne ovatkin monimutkaisia lainsäädännöissä ja rahoitustavoissa vallitsevien erojen vuoksi. Tähän mennessä hyväksytyissä ohjelmissa on jo rekisteröity useita satoja hakemuksia, joista hyvin monet koskevat yhteisiä hankkeita. Naapurisuusohjelmat vaativat osallistujilta erittäin joustavaa asennetta monimutkaisuutensa takia, mutta niistä voi ensimmäisen kokemustenkerätyksen ja tarvittavien lisäresurssien myötä muodostua vankka perusta seuraavan ohjelmakauden yhdennetyille ohjelmille.

Alueiden välinen yhteistyö toteutuu koko laajuudessaan laadittaessa ja toteutettaessa yhteisiä hankkeita. Joillakin alueilla tämänkaltaisten hankkeiden käynnistys- ja toteutusmahdollisuuksia on kuitenkin usein rajoittanut kansallisten hallinto- ja rahoitussääntöjen erilaisuus. Monia tärkeitä hankkeita on tästä huolimatta voitu kehittää ja toteuttaa eri ohjelmissa. Ne antavat esimerkkejä hyvistä käytännöistä aluekehityksen alalla. Tällaisia hyviä käytäntöjä on saatu yhteisten infrastruktuurien (tiet, viemäriverkostot, terveyskeskukset, rajatylittävät työvoimatoimistot jne.) perustamista koskevista Interreg-tyyppisissä toimitissa, mutta myös paikallisissa henkilökohtaisen tason toimitissa, joilla pyritään parantamaan esimerkiksi alueiden, kulttuurien tai etnisten ryhmien välisiä suhteita.

Kreikan ja Bulgarian yhdistävä tie rakennetaan Interregin tuella.

⁽³⁾ Liettua/Puola/Kaliningrad, Latvia/Liettua/Valko-Venäjä, Viro/Latvia/Venäjä, Puola/Valko-Venäjä/Ukraina, Unkari/Slovakia/Ukraina, Unkari/Romania, Unkari / Serbia ja Montenegro sekä Slovenia/Unkari/Kroatia.

Euroopan alueiden lähentäminen: yhteisön yhteistyövälineet

Alueiden välinen yhteistyö on tärkeä ”yhteisön lisäarvoa” tuova ulottuvuus. Euroopan unioni käyttää siihen huomattavasti resursseja ja tarjoaa alueellisille toimijoille erilaisia rahoitusvälineitä ja keinoja taitotiedon vaihtoon.

Interreg, vuonna 1990 käynnistetty EAKR:sta rahoitettava yhteistyön edistämiseen tarkoitettu yhteisöaloite, on näistä välineistä tärkein. Interreg III -ohjelman (2000–2006) tavoitteena on vahvistaa yhteisön taloudellista ja sosiaalista koheesiota edistämällä rajatylittävää, valtioiden välistä sekä alueiden välistä yhteistyötä ja tasapainoista kehittämistä unionin alueella. Erityistä huomiota kiinnitetään syrjäisimpien alueiden ja unionin ulkorajoilla sijaitsevien alueiden yhteistyöhön ehdokasvaltioiden kanssa. Interreg III, jonka kokonaistalousarvio on 5 180 miljardia euroa (vuoden 2002 hintoina), jakautuu kolmeen ohjelmalohkoon:

- **Ohjelmalohko A (rajatylittävä yhteistyö).** Naapuri-alueiden rajatylittävällä yhteistyöllä pyritään kehittämään rajojen yli toimivia taloudellisia ja sosiaalisia keskuksia yhteisten kehitysstrategioiden avulla.
- **Ohjelmalohko B (valtioiden välinen yhteistyö).** Kansallisten sekä alue- ja paikallisviranomaisten harjoittamalla valtioiden välisellä yhteistyöllä pyritään edistämään Euroopan laajojen alueryhmien alueellista yhdentymistä.
- **Ohjelmalohko C (alueiden välinen yhteistyö).** Alueiden välisellä yhteistyöllä pyritään tehostamaan aluekehitystä koskevia politiikkoja ja välineitä laajan tietojenvaihdon ja verkottumisen avulla.

Näitä kolmea ohjelmalohkoa täydentää kaksi ohjelmaa: **ESPON** (Euroopan aluesuunnittelun seurantakeskusten verkko) ja **INTERACT** (keskustelun edistämiseen ja Interreg-ohjelmasta saatujen hyvien käytäntöjen vaihtoon tarkoitettu verkko).

Keski- ja Itä-Euroopan uudet jäsenvaltiot saivat vuonna 2004 tapahtuneeseen liittymiseensä asti tukea **Phare CBC** -ohjelmasta (Cross-Border Cooperation, rajatylittävä yhteistyö), joka on Interregin vastine ehdokasvaltioissa toteutettavien rajatylittävien yhteistyöhankkeiden rahoituksen osalta.

Muiden yhteisön ulkopuolisten maiden rajoilla sijaitseville unionin alueille tarkoitettuja yhteistyön rahoitusvälineitä ovat erityisesti teknisen avun ohjelma uusien itsenäisten valtioiden hyväksi (**Tacis**), Välimeren alueen kolmansien maiden talous- ja yhteiskuntarakenteiden uudistamisen tukemiseen tarkoitettu Välimeren alueen kehittämissopimus (**MEDA**) ja yhteisön avustusohjelma entisen Jugoslavian maiden jälleenrakennusta, kehittämistä ja vakauttamista varten (**Cards**).

Euroopan komissio aikoo ottaa vuodesta 2007 alkaen käyttöön uuden **eurooppalaisen naapurisuuden ja kumppanuuden välineen** rajatylittävän yhteistyön tukemiseksi. Tätä välinettä alettiin kehittää käynnistämällä vuosina 2004–2006 toteutettavia **naapurisuusohjelmia** unionin uusilla ulkorajoilla. Nämä ohjelmat täydentävät olemassa olevia rajatylittävän yhteistyön välineitä (Interreg, Phare CBC, Tacis CBC, MEDA ja Cards) ja tukeutuvat niihin.

Ruotsi ja Tanska tekevät Interreg-yhteistyötä elinluovutusten alalla.

Ensisijaiset tavoitteet

Kokemus on osoittanut, että parhaiten onnistuneet Interreg-ohjelmat ovat paikallis- tai aluetasolla suunniteltuja ohjelmia, joilla on yhteinen ”alueiden välinen” tavoite ja jotka toteutetaan mahdollisimman yksinkertaisessa hallinnollisessa kehikössä.

Kolme ensisijaisen tärkeää asiaa, joiden yhtäaikainen toteutuminen on varmistettava, ovat ohjelmien tehokkuus, tuloksellisuus ja vaatimustenmukaisuus. Alueiden välisen yhteistyön valmistelussa erityisen tärkeitä ovat kuitenkin seuraavat kaksi tavoitetta ja kehittämisaluetta:

Ohjelmien vaikutusten ja tehokkuuden lisääminen

Innovatiivisimmista ja onnistuneimmista ohjelmista saatujen kokemusten siirrettävyys on tärkeä ominaisuus, jos rajatylittävän, valtioiden välisen ja alueiden välisen yhteistyön hyviä vaikutuksia halutaan lisätä.

Nykyisen ohjelmakauden aikana toteutetuista ponnisteluista huolimatta erot aluekehitysohjelmien (esimerkiksi tavoite 1 -ohjelman) ja rajatylittävien ohjelmien välillä ja tietyissä tapauksissa jopa eri Interreg-ohjelmien välillä

eivät ole riittävän selviä. Kaikkia kehityshankkeita ei ole määritelty riittävän selkeästi, ja niiden tavoitteita joudutaan usein rajaamaan uudelleen, jotta ne sopisivat yhteen taustalla olevien ohjelmien kanssa.

Erilaiset ohjelmatyypit (erityisesti rajatylittävät ja alueelliset ohjelmat) olisi myös erotettava yhä selvemmin toisistaan korostamalla ennen kaikkea rajatylittävissä ohjelmissa yhteistyön täydentävyyttä, synergiaa ja yhteistä perustaa. Näiden näkökohtien toteutumista on tarkistettava ja vahvistettava järjestelmällisesti koko ohjelmasuunnitteluprosessin ajan (asettamalla tavoitteet, tuettavat toimet ja valintaperusteet tärkeysjärjestykseen) sekä myös hankkeiden valintavaiheessa.

Rajatylittävässä yhteistyössä keskeinen kysymys sekä paikallis- että aluetasolla on strategisen suunnittelun valmiuksien parantaminen. Ohjelmasuunnittelun jokainen vaihe on arvioitava yhdessä kumppaneiden kanssa tietynlaisen ”yhteisen alueellisen tietoisuuden valossa”, jotta voidaan tunnistaa aidosti yhteiset toiminnot, tukea tarvitsevat toiminnot ja muita ohjelmia täydentävät toiminnot.

Yhteistyössä on myös aina keskityttävä kaikille osapuolille ensisijaisiin aloihin. Tämä on otettava huomioon myös määritettäessä yhteistyöalueita. Tämä koskee erityisesti tulevia valtioiden välisiä ohjelmia.

Vorarlbergin osavaltiossa (Itävallassa) toteutettavassa Interreg-ohjelmaan kuuluvassa ”SPEAK”-hankkeessa kehitetään pedagogisia välineitä vieraiden kielten opettajille.

Ohjelmien hallinnoinnin yksinkertaistaminen

Interreg-ohjelmat ja naapuruusohjelmat edellyttävät lukuisien kriteerien noudattamista. Kun näiden kriteerien lisäksi joudutaan noudattamaan myös erilaisia kansallisia tai alueellisia sääntöjä ja toimimaan täysin erilaisissa varainhoitojärjestelmissä riippuen siitä, toteutetaanko ohjelmaa unionin sisä- vai ulkopuolella, hakemusten käsittely sekä hankkeiden valinta ja täytäntöönpano ovat huomattavan monimutkaisia tehtäviä. Tilannetta hankaloittavat entisestään kompromissit, joita joudutaan väistämättä tekemään suunnitteluprosessin aikana ja jotka asettavat hankkeiden vetäjäehdokkailla vaikeasti täytettäviä vaatimuksia.

Jotta ohjelmiin voisi osallistua mahdollisimman laaja kirjo erilaisia kumppaneita ja jotta hanke-ehdotuksista voidaan

Ylämylly (Suomi): esikoulu toimii entisen varuskunnan uudistetuissa tiloissa.

valita kaikkein tarkoituksenmukaisimmat, hakuperusteiden yksinkertaistaminen on välttämätöntä. Tätä varten yhteisten yhteistyöhankkeiden erityispiirteet on otettava huomioon eurooppalaisissa ja kansallisissa sääntelykehyksissä. Myös Euroopan komission sekä jokaisen ohjelman hallintoviranomaisten ja teknisten sihteeristöjen on koordinoitava toimintaansa siten, että ohjelmia ja hankkeita voidaan yksinkertaistaa käytännön tasolla huomattavasti.

Johtopäätökset

Unionin ”itälaidalla” parhaillaan harjoitettavan tiiviin alueiden välisen yhteistyön onnistuminen on erittäin tärkeää koko Euroopalle. Yhteistyöstä saatavat opetukset ja sen tarjoamat tilaisuudet ovat poikkeuksellisia asianomaisten maiden lisäksi myös koko unionin kehityksen ja turvallisuuden kannalta. Tästä syystä kaikkien jäsenvaltioiden olisikin kannettava kortensa kekoon tämän toiminnan tehostamiseksi.

Kuten edellä on esitetty, seuraavat kaksi keskeistä haastetta on otettava huomioon: ensinnäkin ohjelmat on kohdennettava huomattavasti nykyistä paremmin ja toiseksi hallinnointi- ja täytäntöönpanojärjestelmää on yksinkertaistettava ja tehostettava ja yhteiset hallinnointisäännöt on määriteltävä uudelleen.

Yhteistyösuhteet ovat Itä-Euroopassa mutkikkaita, eikä keinokeinoisten tai epävirallisten rakenteiden luominen ole siksi mahdollista, koska se saattaa aina herättää poliittista tai institutionaalista vastustusta, joka estää kaikkein realistisimpienkin tavoitteiden saavuttamisen. Tästä johtuen kaikille keskeisille EU:n sisäisille ja ulkoisille toimijoille on annettava tilaisuus vahvistaa valintansa jokaisessa yhteistyövaiheessa. Euroopan raja-alueiden ja valtioiden välisten makroalueiden onkin voitava löytää omaan tilanteeseensa parhaiten sopivat ratkaisut, joiden ansiosta yhteistyötoimet voidaan panna täytäntöön mahdollisimman tehokkaasti.

Unionin sisä- ja ulkorajat ovat tietyllä tavalla ihanteellisia koealueita, joilla voidaan opetella muutoksen hallinnointia ja osoittaa, että neuvottelemalla voidaan löytää yhteisiä ratkaisuja usein hyvin erilaisiin ja monimutkaisiin tilanteisiin. Nämä kokemukset on hyödynnettävä paitsi maiden välisessä toiminnassa myös maiden sisällä ottamalla mallia erityisistä alueiden välisistä hallinnointivälineistä, joita yhteistyön tarpeisiin on kehitetty.

Interreg III -yhteisöaloitteen väliarviointi

INTERACT-ohjelman sihteeristö laati hallintoviranomaisensa Itävallan liittokanslerin viraston puolesta tutkimuksen Interreg-yhteisöaloitteen väliarviointeista. (1)

Glasgow'ssa sijaitsevan Strathclyden yliopiston Euroopan politiikan tutkimuskeskukselle (European Policies Research Centre / EPRC) annettiin tehtäväksi suorittaa "arvioinnin arviointi", jossa tehtiin yhteenvedo vuonna 2003 tehtyjen Interreg-väliarviointien tuloksista. Tarkoituksena oli laatia INTERACT-ohjelman toimijoita varten suosituksia siitä, miten Interregiä voidaan kehittää ja millaisia palveluja yhteisöaloitteeseen osallis-
tulle kannattaa tarjota.

Tutkimuksella oli kolme erityistä tavoitetta: kartoitetaan tähänastista edistystä määrittelemällä Interreg III:n strategiset, rakenteelliset ja toiminnalliset vahvuudet ja heikkoudet, autetaan INTERACT-ohjelman painopisteiden määrittämisessä ja yksilöidään asioita, joista voidaan ottaa opiksi rakennerahastojen vuoden 2006 jälkeisellä ohjelmakaudella toteutettavassa alueiden välisessä yhteistyössä.

Vuoden 2005 alussa julkaistussa tutkimuksessa määritellään kolme ensisijaista toiminta-alaa: Interreg-ohjelmia on autettava ottamaan opiksi vuoden 2003 arvioinneista, Interreg-arviointikäytännöt on koottava yhteen ja Interreg-ohjelmien käyttöön on asetettava neuvontakeskus ja yhteisiä palveluja.

Nämä päätoimintalinjat perustuvat suurelta osin seuraaviin havaintoihin:

- Tutkimuksen tekohetkellä vuonna 2003 monissa ohjelmissa ei juuri ollut edistytty rahoituksen osalta. Ohjelmista vain kymmenessä prosentissa sitoumusten ja maksujen toteutumistasot olivat tyydyttäviä. Muissa ohjelmissa oli toteutettu runsaasti sitoumuksia, mutta vain vähän maksuja, ja jotkin olivat vasta juuri päässeet alkuun. Tästä seuraa todellinen määrärahojen vapauttamisen vaara "n + 2" -säännön (2) nojalla.
- Seurantaindikaattorien ja tietojenkeruun suhteen on edistytty huomattavasti, mutta monet seurantajärjestelmät eivät anna

tarpeeksi tarkoituksenmukaista hallinnointitietoa. Interreg-ohjelmien onnistumisesta on siten vaikea saada Euroopan laajuisia kokonaiskuvaa, joka olisi tärkeä vuoden 2006 jälkeen toteutettavaa uudistusta käsittelevää keskustelua varten.

- Monista vaikeuksista huolimatta ohjelmien hallinnointijärjestelmät vaikuttavat suorituskykyisiltä. Interreg III A:ssa, III B:ssä ja III C:ssä havaittiin monia "hyviä käytäntöjä", vaikka onkin ilmeistä, että hallinnoijilla on liikaa työtä eivätkä nämä voi uhrata paljoo aikaa strategiseen suunnitteluun.
- Monissa Interreg-ohjelmissa viestintä on toimivaa ja hankkeet pannaan alulle ja valitaan asianmukaisesti. Niissä on kuitenkin kiinnitettävä huomiota tuleviin strategisiin haasteisiin. Yksi tärkeä kysymys, johon monien niistä on kiireellisesti vastattava, on se, miten saada nykyistä enemmän hakemuksia tietyiltä alueilta, tietyiltä aloilta tai tietynlaisilta organisaatioilta. Innovaatiivisia menetelmiä kannattaisi käyttää yleisemmin.
- Hankkeiden vetäjien keskuudessa toteutettu kysely kertoo Interreg-hankkeiden laatimiseen ja hallinnointiin liittyviä käytännön näkökohtia koskevan kokemustenvaihdon tarpeen lisääntymisestä.

Kiireellisin tehtävä on tukea uusissa jäsenvaltioissa toteutettavia ohjelmia ja poistaa määrärahojen automaattisen vapautumisen uhka. Keskipitkällä aikavälillä pitää helpottaa uusien taitojen hankkimista ja varmistaa, että kuluva kauden ope-
tukset otetaan huomioon alueiden välistä yhteistyötä koskevas-
sa uudessa yhteisön tavoitteessa ja uudessa ohjelmakauden pö-
lössä. Lisäksi ympäröivissä olosuhteissa tapahtuvat muutokset, olivatpa ne sosioekonomisia, geopolittisia, strategisia tai insti-
tutionaalisia, on otettava yhä paremmin huomioon.

Yhteystiedot: Inge De Prins, interact@interact-eu.net

INTERACT edistää yhteistyötä ja lisää sen arvostusta

INTERACT-ohjelmassa (Interreg Animation, Cooperation and Transfer), joka on osa Interreg-yhteisöaloitetta, koetaan yhteen Interreg-yhteisöaloitteen toimintojen sisältö.

Tarkoituksena on tuoda esiin Interreg I:stä (1990–1994) ja II:sta (1994–1999) saadut kokemukset ja opetukset, jotta Interreg III (2000–2006) olisi mahdollisimman tehokas jäsenvaltioissa ja unionin naapurimaissa. INTERACT luo viestintäverkostoja, jakaa tietoa ja edistää kokemustenvaihtoa muun muassa koulutuksen avulla.

INTERACT-ohjelmassa on Wienissä (Itävallassa) sijaitseva sihteeristö ja viisi INTERACT-yhteyspistettä, joiden tehtävä-
alat jakautuvat seuraavasti:

- **tiedotus ja keskustelun herättäminen** (Interregiä koskevien tietojen ja kokemusten tuominen esiin ja jakaminen)
- **osaaminen ja osaamisen siirto** (koulutus, verkottuminen ja uudet ideat Interreg-kumppaneille)
- **III C -ohjelman koordinointi** (Interreg III C -ohjelmaan kuuluvien neljän alueen välisen yhteistyön tukeminen ja kokemustenvaihto Interact-toimijoiden kanssa)
- **siirtymävaiheen hallinnointi ja ulkoinen yhteistyö** (Interregistä saadun osaamisen siirto alueille, joita EU:n laajentuminen koskee)
- **apuvälineistö** (hyvien käytäntöjen tunnistaminen ja konkreettisten välineiden kehittäminen Interreg-ohjelmien hallinnointia varten).

INTERACT-sihteeristön ja -yhteyspisteiden työhön kuuluu myös 22 erillisen hankkeen täytäntöönpano.

Lisätietoja: <http://www.interact-eu.net>

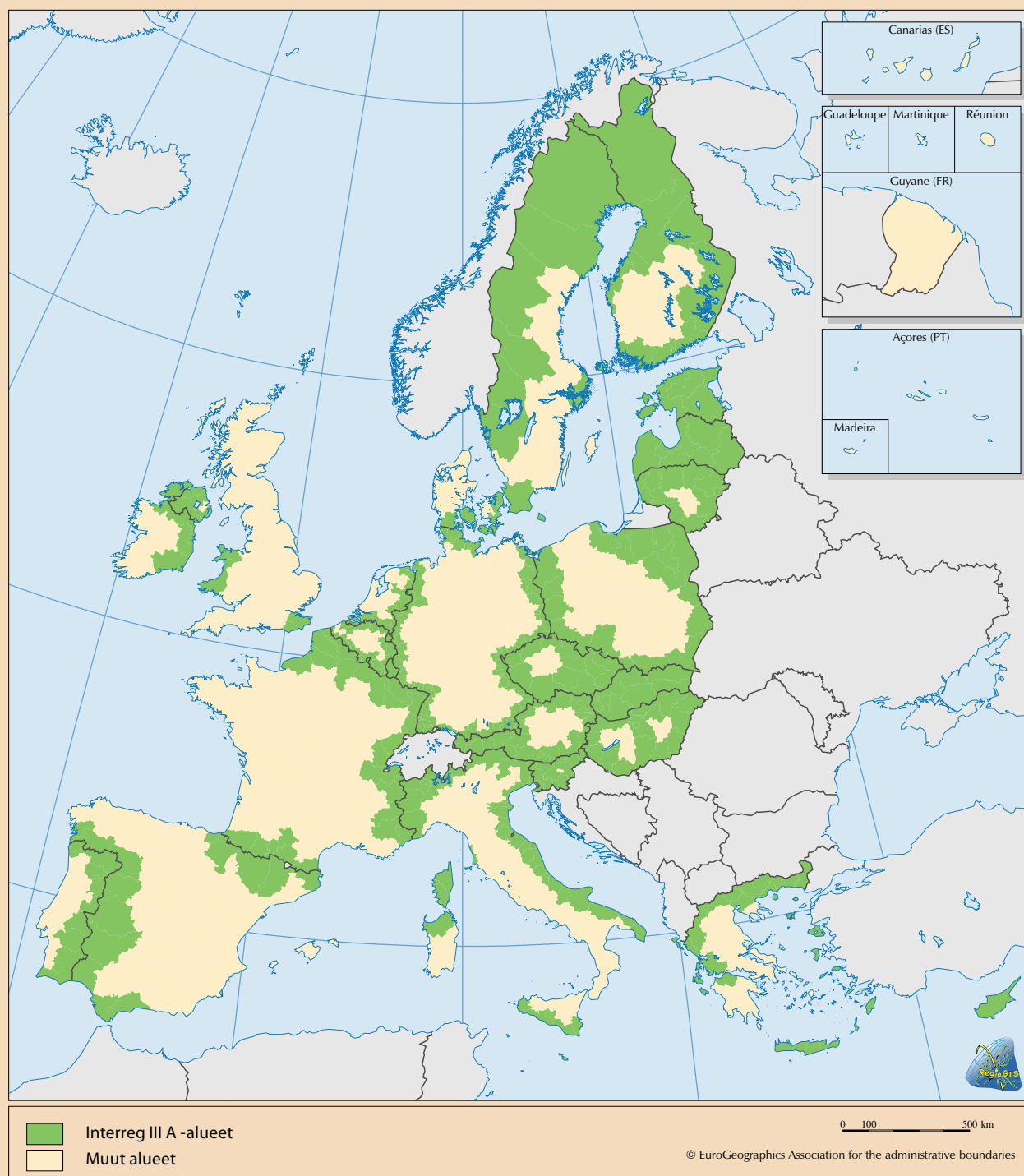
(1) A Study of the Mid Term Evaluations of Interreg Programmes for the Programming Period 2000–2006. Sähköinen versio ja lomake painetun version tilaamista varten ovat saatavilla Interact-verkkosivuilla osoitteessa <http://www.interact-eu.net>.

(2) Säännön mukaan rahastoista osarahoitetun ohjelman vuotuinen rahoitusosuus on käytettävä ennen sitoumuksen tekoa seuraavan toisen vuoden loppua ("n" on vuosi, jonka aikana sitoumus on tehty), sillä käyttämättömät määrärahat vapautetaan automaattisesti poikkeuksia lukuun ottamatta.

Interreg III A: rajatylittävä yhteistyö

ITALIA/SVEITSI

Alppiviljojen hyödyntäminen

Kokonaiskustannukset: 422 933 EUR
EU:n rahoitusosuus: 93 745 EUR

Bolzanon autonomisen maakunnan ja Grisonsin kantonin välisen yhteistyön tavoitteena on kartoittaa paikallisia viljalajeja koskeva tuntemus ja osaaminen sekä niiden viljelyalueet. Hankkeessa on tarkoitettu myös vertailla viljanviljelyä näillä kahdella alueella sekä analysoida laadullisesti alueella kasvia kiinnostavia viljalajeja maataloustieteen näkökulmasta ja tuottaa niitä, jotta ne voidaan palauttaa osaksi paikallista maanviljelyä, ja säilyttää näin tämä alueen laaksojen biologinen perintö. Asukkailla kerrotaan paikallisten viljalajien hyvistä ominaisuuksista tiedotuskampanjoiden, konferenssien ja kiertävän näyttelyn avulla.

Josef Dalla Via, Bolzanon autonomisen maakunnan maa- ja metsätaloustieteellisen kookeskuksen johtaja
josef.dallavia@provinz.bz.it

ITÄVALTA/Tšekki

Vastaanottokeskus luonnonpuistoon

Kokonaiskustannukset: 2 797 904 EUR
EU:n rahoitusosuus: 1 398 951 EUR

Vuonna 2000 perustettu Thayan laakson kansallispuisto on vuonna 1991 Tšekissä avatun Podyjin kansallispuiston Itävalan puoleinen jatke. Hankkeessa on kyse paitsi luonnonsuojelusta myös paikallisen kehityksen edistämisestä puiston puoleensa vetämisen matkailun kautta. Keskeinen osa hanketta on vastaanotto- ja tulkikeskuksen rakentaminen. Keskukseen sijoitetaan opettavia ja helpokäyttöisiä laitteita, joiden avulla vierailija voi tutustua maiseman ja luonnonprosessien kehitykseen, puiston luonnonsuojeluun sekä rajatylittävään ympäristönsuojelutoimintaan. Kohderyhmiä ovat lasten ja nuorten lisäksi myös luontoharrastajat ja tutkijat.

Martha Schober, Nationalpark Thayatal Ges.m.b.H.
office@np-thayatal.at
<http://www.np-thayatal.at>
http://www.nppodyji.cz/_E_PODYJ.HTM

PAMINA

Pamina-nuorisoverkosto

Kokonaiskustannukset: 240 000 EUR
EU:n rahoitusosuus: 120 000 EUR

Saksalais-ranskalaisen Paminaksi kutsutun yhteistyöalueen (Etelä-Pfalz, Keski- ja Ylä-Rein, Pohjois-Elsass) nuorten ja nuorisoyhdistysten välisten yhteyksien ja rajatylittävien kumppanuuksien kehittämiseksi perustettiin erityinen verkosto. Pamina-nuorisoverkosto rakentuu keskustapaamispaikan ympärille. Vuorotellen jokin kolmesta paikalliskeskuksesta toteuttaa konkreettisia nuorten välisiä yhteistyöhankkeita, järjestää yhteistä toimintaa, helpottaa vaihtoa ja rahoituksen saantia jne. Nuorisotyön lisäksi tarkoituksena on lujittaa ja syventää yleisemminkin rajan eri puolten asukkaiden välisiä suhteita.

Jörg Saalbach, Interreg III A Pamina -ohjelman tekninen sihteeristö
joerg.saalbach@regio-pamina.org
<http://www.paminaj.net>

IRLANTI/WALES

Apua oppimisvaikeuksista kärsiville

Kokonaiskustannukset: 911 000 EUR
EU:n rahoitusosuus: 683 250 EUR

PACTS-hankkeen (Partners Collaborating in Training for individuals with Specific learning disabilities / kumppanuudet erityisistä oppimisvaikeuksista kärsivien henkilöiden koulutuksen tukemiseksi) tärkeimpänä tavoitteena on tiedottaa suurelle yleisölle sekä löytää keinoja oppimisvaikeuksista kärsivien henkilöiden tunnistamiseksi ja auttamiseksi Walesissa ja Irlannin itäosassa. Siinä pyritään muun muassa kehittämään pedagogisia menetelmiä, jotka helpottavat kyseisten henkilöiden pääsyä korkeakouluopetuksen piiriin ja lisäävät näin heidän mahdollisuuksiaan saada mielekästä työtä. Jo yli vuoden kestäneen hankkeen aikana on organisoitu usean päivän pituisia kursseja, joissa koulujen, yhdistysten ja työvoimavirastojen johtajat kummaltakin puolelta Irlanninmerta ovat kertoneet hyvistä käytännöistään. PACTS-tiimi on myös julkaissut etäopetusohjelman, joka toimii verkkosivuilla ja CD-ROM-levyllä. Lisäksi on järjestetty yhteisiä koulutustilaisuuksia.

Amanda Kirby (Wales) ja **Mary Meaney** (Irlanti), hankkeen vastuuhenkilöt
Mary.Meaney@itb.ie; amanda.kirby@btinternet.com
<http://www.pactsproject.com>

Suomi/Venäjä

Euregio Karelia: EU:n ja Venäjän välistä konkreettista yhteistyötä

Marko Ruokangas, "Euregio Karelia"-naapuruusohjelman sihteeristön päällikkö

"Euregio Karelia"-yhteistyöalue ulottuu Suomen ja Venäjän rajan molemmille puolille 700 kilometrin pituudelle ja kattaa kolme Suomen aluetta (Kainuu, Pohjois-Karjala ja Oulu) sekä Venäjän Karjalan tasavallan.

Suomalaiset alueet saattoivat aloittaa yhteistyön venäläisten naapureidensa kanssa vasta, kun Suomi liittyi unioniin vuonna 1995. Raja oli suljettu kutakuinkin vuoteen 1991 asti, ja yhteydet asukkaiden välillä olivat harvinaisia vielä neuvostovallan kaatumisen jälkeenkin. Tietä raivasi Interreg II A Karelia -ohjelma (1995–1999). Tämän Interregin ensimmäisen vaiheen konkreettisin tulos oli yhteyksien luominen eri tasoille.

1990-luvun lopussa asianomaiset alueet päättivät syventää suhteitaan perustamalla "Euregio Karelia"-nimisen yhteistyöfoorumin, joka viitoitti tietä laajamittaiselle rajatylittävälle yhteistyölle.

Suomen puolen toiminnan kattavan Interreg III A Karelia -ohjelman (2000–2006) valmistelu aloitettiin samanaikaisesti Venäjän Karjalan tasavaltaa koskevan rajatylittävän yhteistyöohjelman kanssa. Niiden yhdistelmästä, "Yhteinen rajamme" -ohjelmasta, tuli Euregio Karelian yhteistyön kivijalka.

Foorumi ehdotti Euroopan komissiolle, että se käynnistäisi pilottitoimen, jossa samaan ohjelmaan sisällytettäisiin sisäisten ja ulkoisten toimien rahoitus. Se oli kuitenkin liian aikaista. Unioni muutti vasta vuonna 2004 ulkorajoilla toteutettavat Interreg-ohjelmat "naapuruusohjelmiksi", joista rahoitetaan sekä unionin sisä- että ulkopuolella toteutettavia toimia. Samanaikaisesti eurooppalainen ohjelma ja poliittisluonteinen Euregio Karelia -foorumi ovat lähentyneet toisiaan. Vaikka naapuruusohjelmaa hallinnoidaan erikseen lakisäätöjen menettelyjen mukaisesti, se sai nimen, joka oli jo tullut tunnetuksi: "Euregio Karelia".

"Euregio Karelia 2000+"-tapahtumaan osallistuneita nuoria Kolilla

Yhteistyöllä on merkittäviä vaikutuksia alue- ja paikallistason kehitykseen ja työllisyyteen. Perättäisissä ohjelmissa on toteutettu peräti 350 hanketta, jotka ovat vaihdelleet raja-asemien uudenaikaistamisesta kunnianhimoisempiin kulttuuriperinnön suojelutoimiin. Yksi hyvä esimerkki on Oulangan (Suomi) ja Paanajärven (Venäjä) kansallispuistojen ystävyysshanke. Suorien työpaikkojen luomisen lisäksi kaikilla hankkeilla on vieläkin tärkeämpiä välillisiä vaikutuksia, ja ne ovat panneet alulle uusia yhteistyötoimia.

Toiminnan ansiosta on luotu hyvät suhteet venäläisiin naapureihin, mutta myös kolmen suomalaisen osallistujajoukon välille. Jokaisella niistä on omat erityispiirteensä ja näkemyksensä Venäjän kanssa tehtävästä yhteistyöstä, mutta niillä on yhteinen tavoite erilaisista näkökulmistaan huolimatta.

Näin on saatu pohjustettua Venäjän ja unionin välistä pohjoisten alueiden yhteistyötä, jolle ohjelmat ovat antaneet konkreettisen merkityksen. Suuri haaste tulevaisuudessa on tuoda näitä toimia lähemmäs poliittista tasoa. Tässä mielessä EU:n ja Venäjän välinen strateginen kumppanuus, johon kuuluu neljä yhteistä aluetta, sekä "Pohjoinen ulottuvuus" -aloite luovat yhteistyölle poliittisen kehityksen. Niillä on vuorostaan mahdollisuus luoda strategiset puitteet tuleville unionin ulkorajoilla toteutettaville rajatylittävälle ohjelmille.

Yhteistyökulttuurista on pikku hiljaa tullut osa monien ihmisten arkielämää. Rajatylittävästä yhteistyöstä on tullut pysyvä osa aluekehitystä, vaikka kaikkia sen mahdollisuuksia ei vielä olekaan hyödynnetty. Tärkeimpänä haasteena on nyt saada nuoret mukaan yhteistyöhön, ja tätä varten onkin käynnistetty useita lupaavia aloitteita.

Rajatylittävän yhteistyön hallinnointi on kiehtova tehtävä: ohjelman sihteeristön on vastattava jatkuvasti uusiin haasteisiin, jotka vaihtelevat täytäntöönpanoa koskevista käytännön kysymyksistä aina unionin ulkopoliittikkaan asti. Myös verkottuminen on avannut uusia näkökulmia. Se on osoittanut muun muassa, että rajatylittävät ongelmat ovat pääpiirteittäin samat kaikkialla ja että taustalla on aina halu vähentää rajan aiheuttamia esteitä. Eikö Euroopan unionissa olekin juuri siitä kysymys?

Lisätietoja:

<http://www.euregiokarelia.fi>

Interreg III A Ranska/Espanja Pyreneiden päästä päähän

Vuoret eivät meitä erota

Pyreneiden vuorijono on vaikeasti ylitettävä vuoristo, joka erotti pitkään Ranskan ja Espanjan toisistaan. Paikalliset asukkaat ovat kuitenkin aina osanneet ylittää tämän esteen, ja monet taloudelliset, poliittiset, yhteiskunnalliset ja kulttuuriset siteet yhdistävät vuoriston pohjois- ja etelärinteitä. Espanjan liittyminen unioniin ja nopea kehitys sekä maiden talouksien lähentyminen ja monet yhteistyöohjelmat ovat lisänneet merkittävästi rajatylittävää vaihtoa. Interreg antaa tälle suuntaukselle viralliset puitteet ja vahvistaa sitä.

ISARD-hankkeen osallistujien tavoitteena on yhdenmukaistaa maanjärityksiä koskevaa tiedotusta Espanjan ja Ranskan välillä.

Olemme siirtyneet tunteikkaasta ja aatteellisesta yhteistyöstä tehokkaaseen ja vastuulliseen yhteistyöhön. Näin osuvasti työllisyyden rajatylittävän seurantakeskuksen (Observatoire transfrontalier de l'emploi) ranskalainen johtaja Jean Lavie kuvaa Interreg-hanketta, jota Pirineos-Ejen ja Atlántico-Huescan alueiden välinen ammattineuvosto sekä kahdeksan ranskalaista ja espanjalaista kumppaniammattijärjestöä toteuttavat Aquitainen, Baskimaan, Navarran ja Aragonian raja-seuduilla. Työvoiman liikkuminen Pyreneiden puolelta toiselle on jatkunut niistä ajoista saakka, kun ”pääskyiksi” kutsutut naiset ylittivät vuorensolat mennäkseen työhön kangassandaalitehtaisiin 1800-luvulla, ja se vain lisääntyy. Jo pelkästään täällä Bayonnen ja San Sebastianin välillä lasketaan olevan tätä nykyä 3 500 rajatyöntekijää: 2 000 espanjalaista, jotka työskentelevät Ranskassa, ja 1 500 ranskalaista, jotka käyvät Espanjassa työssä. Näistä erittäin epäyhtenäisistä työmarkkinoista, joilla noudatetaan erilaisia sääntöjä monilla eri aloilla – työläinsäädäntö, koulutus, tutkintojen tunnustaminen jne. – riippuen siitä, ollaanko

Pyreneiden pohjois- vai eteläpuolella, tiedetään kuitenkin hyvin vähän. Tästä lähtikin ajatus perustaa työllisyyden seurantakeskus, jolla on kolme tavoitetta: kerätään vertailukelpoista tilastotietoa ja rajan kummallakin puolella tehtyä tutkimustietoa, kehitetään työntekijöiden tarpeita vastaavia indikaattoreita ja asetetaan kaikki käsitellyt tiedot viranomaisten saataville. Hanke, jonka määrärahat ovat 247 750 euroa (joista 93 000 euroa saadaan EAKR:lta), kuvastaa sekä aiheeltaan että sisällöltään hyvin suuntausta, jota Interreg III A Ranska/Espanja -ohjelma on noudattanut jo useiden vuosien ajan.

Kyseinen rajatylittävä ohjelma kattaa koko Pyreneiden vuorijonon molemmat rinteet eli noin 70 000 neliökilometrin alueen, jolla asuu yli 4,7 miljoonaa ihmistä. Interreg III A Ranska/Espanja -ohjelmassa, jonka talousarvio on noin 172 miljoonaa euroa (joista EAKR rahoittaa 86 miljoonaa euroa), on tarkoitus toteuttaa vuoden 2006 loppuun mennessä noin 250 hanketta. Ne ovat kaikki yhteishankkeita, ja ne kattavat hyvin monenlaisia aloja

suurista infrastruktuureista (tiet, tunnelit) aina pieniin kuntien, yhdistysten tai yritysten vetämiin hankkeisiin, vaikka yrityksiä tukevista rajatylittävissä toimissa törmätäänkin hyvin usein kilpailuongelmiin, muistuttaa Aquitainen alueen eurooppalaisista rahastoista ja rajatylittävästä yhteistyöstä vastaavan yksikön johtaja ja ohjelman hallintoviranomainen Jean-Marie Blanc.

Otimme lähtökohdaksi erilaisuutemme. Pohdimme, mitkä eroistamme ovat sellaisia, että niillä voisi olla jotain annettavaa toisille. Victor Lacambra koordinoi ensimmäistä Interreg III A Ranska/Espanja -ohjelman rahoittamaa sosiaalista hanketta. Hankkeen nimi on "PortilHon" Aragonian ja Midi-Pyrénées'n alueita yhdistävän, Benasquen ja Luchonin välillä sijaitsevan vuorensolan mukaan. Hankkeen vetäjien mukaan iso H PortilHon-sanan keskellä kuvastaa yhtäältä rugbyn maalipylväitä ja poikkipuuta ja toisaalta handicap-sanan (vamma) h-alkukirjainta. Hankkeessa, jota vetää kaksi vammaisjärjestöjen keskusliittoa – CADIS-Huesca Espanjassa ja APAJH31 Ranskassa ⁽¹⁾, pyritään kohentamaan vammaisten ja heidän perheidensä elinoloja seuraavien vammaisen henkilön elämänpäiiriin liittyvien viiden aiheen kautta: vapaa-aika, työelämään osallistuminen, koulutus, ikääntyminen, hoitovaihtoehdot ja oikeussuojat. *Opimme paljon toisiltamme, jatkaa Victor. Halusimme esimerkiksi aloittaa yhteistyön neljän vammaisille soveltuvan lomakeskuksen välillä ja törmäsimmekin kahteen ilmeisen päinvastaiseen lähestymistapaan: Espanjassa vammaishoidon ammattilaiset perehdytetään vapaa-ajan aktiviteetteihin, Ranskassa tehdään päinvastoin: vapaa-ajanohjaajat perehdytetään vammaisten kanssa työskentelyyn. Kaiken kaikkiaan nämä kaksi näkökulmaa täydentävät toisiaan, ja niiden yhdistäminen osoittautui erittäin antoisaksi.*

Keskushallinto Pyreneiden tällä puolen, itsehallinto tuolla puolen

Hankkeen hallinnoijien ja vetäjien mukaan rajatylittävässä yhteistyössä on kyse ennen kaikkea käytäntöjen, kulttuurien sekä erilaisista historiallisista ja yhteiskunnallisista taustoista, tekemisen tavoista ja tarpeista kumpuavien, usein hyvin erilaisten järjestelmien yhteentörmäyksestä. Yhteistyökumppanit mainitsevat kielimuuria useammin ongelmaksi institutionaalisen kehyksen ja hallintokulttuurin erot. Ranskan ja Espanjan välillä erot ovat erityisen suuria, sillä maiden poliittisen organisaation mallit ovat hyvin kaukana toisistaan: Ranskassa on edelleen erittäin voimakas keskushallinto, kun taas Espanjassa alueellistaminen on viety hyvin pitkälle.

Filgi Claverie, "Ballet Biarritz" -tanssiryhmän hallinnon edustaja ja yksi Interreg-ohjelmasta tukea saavan rajatylittävän ko-geografiakeskuksen vetäjistä, tiivistää näkemykset seuraavasti: *Ranskan hallintoa pidetään usein keskusjohtoisena, pyramidi-maisena ja byrokraattisena järjestelmänä. Espanjassa päätöksentekokeskusten läheisyys ja alueiden laaja itsehallinto erityisesti Kataloniassa ja Baskimaassa mahdollistavat joustavamman ja luovemman toiminnan. Toisaalta on myönnettävä, että ranskalaiset kulttuurin kehittämisen ja monivuotisen suunnit-*

telun perinteet tuntuvat turvallisemmilta hankkeiden rahoitusta ajatellen. Espanjassa kaikki budjetoidaan vuosikohtaisesti, joten rahoituksen jatkuminen on epävarmaa.

Yksi ohjelmamme vahvoista puolista on hallinnollinen yhteistyö. Opimme valtavasti asioita. Tämä ulottuvuus oli paljon heikompi Interreg II:ssa, vakuuttaa Amaia Urtasun, Aquitainen alueeneuvoston projektivastaava. Ohjelmaan osallistuu monia institutionaalisia kumppaneita: Ranskan puolelta valtio, kolme alueeneuvostoa (Aquitaine, Languedoc-Roussillon ja Midi-Pyrénées), viisi maakuntaneuvostoa (Ariège, Haute-Garonne, Hautes-Pyrénées, Pyrénées-Atlantiques ja Pyrénées-Orientales) sekä DATAR ⁽²⁾, Espanjan puolelta keskushallinto (maksuviranomainen) ja viisi autonomista aluetta (Aragonia, Baskimaa, Katalonia, La Rioja ja Navarra).

Johtokumppanit

Perustimme kumppaneiden suuren määrän ja ohjelmaan osallistuvan alueen laajuuden vuoksi kolme teknistä yksikköä, kertoo Michaël Lapoirière, toinen Interreg-projektivastaava. Itäisestä yksiköstä vastaa Katalonian hallitus, Pyreneiden keskiosan yksiköstä Aragonian hallitus ja läntisestä yksiköstä Pyrénées-Atlantiquesin maakuntaneuvosto. Lisäksi jokaisella hankkeella on johtava yhteistyökumppani, joka on pääasiallinen yhteystahomme ja joka vastaa hankkeen täytäntöönpanosta.

Tämä "johtavan yhteistyökumppanin" käsite, jonka päätimme ottaa virallisesti käyttöön, on auttanut luomaan todellisia kumppanuuksia, täsmentää Jean-Marie Blanc. Interreg III:ssa tehdään aitoa yhteistyötä ja toteutetaan, toisin kuin Interreg II:ssa, aidosti yhteisiä hankkeita, joihin osallistuu aina toimijoita Pyreneiden kummaltakin rinteeltä.

Tätä yhteistä lähestymistapaa kuvastaa erityisen hyvin "Pirineo vivo / Pyrénées vivantes" -hanke, jonka määrärahat ovat

Partakorpikotkan ravintoa on luu, jonka lintu murskaa pudottamalla sen maahan 50–100 metrin korkeudesta.

⁽¹⁾ CADIS-Huesca: Coordinadora de Asociaciones de Discapacitados de Huesca (Huescan vammaisyhdistysten koordinointijärjestö). APAJH31: Haute-Garonnen vammaisten aikuisten ja nuorten yhdistys.

⁽²⁾ Délégation à l'Aménagement du Territoire et à l'Action Régionale, Ranskan valtion alaisuudessa toimiva aluesuunnittelupolitiikan koordinointielin.

Fuensanta (Aragonia): kappelia korjataan osana "Continua Pirineum" -hanketta.

3,11 miljoonaa euroa (joista EAKR rahoittaa 49 prosenttia). Tarkoituksena on luoda yhdessä suunniteltu vuoristoalueen hallinnointijärjestelmä ja täydentää sääntöjenmukaista eurooppalaista järjestelmää ympäristöongelmiin keskittyvällä paikallisella, yhteisellä lähestymistavalla. Kolmeen temaattiseen verkostoon (ympäristön seuranta, ympäristökasvatus ja luonnon monimuotoisuuden suojelu) jakautuvan yhteistyön malliksi valittiin Pyreneiden eläimistön tärkeänä symbolina pidetyn suurpetolinnun eli partakorpipikotkan (*Gypaetus barbatus*) suojelu. Ryhtymällä rajatylittävään toimintaan kaikkien partakorpipikotkan esiintymisalueen toimijoiden (metsätäjät, eläintenhoitajat, metsänvartijat, valtuutetut, retkeilijät, luonnonsuojelijat, kasvattajat, opettajat jne.) kanssa toivomme, että kun kaikkien tarpeet ymmärretään yhä paremmin, ympäristöön liittyvät haasteet otetaan huomioon paikallistasolla ja ryhdytään tehokkaisiin toimenpiteisiin Pyreneiden luonnonympäristön suojelemiseksi, kertoo Aragonian hallituksen projekti-koordinaattori Juan Faure. Aragonian hallituksen lisäksi mukana ovat lintujensuojelujärjestöt Ligue pour la protection des oiseaux (LPO, Ranska) ja Fundacion para la conservacion del quebrantahuesos (FCQ, Espanja) sekä kuutisenkymmentä muuta kumppania rajan kummaltakin puolelta.

Ainsassa (Aragonia) samassa linnassa partakorpipikotkalle omistetun suurenmoisen FCQ:n luontomuseon kanssa sijaitseva Sobrarben hallintopiiriin (15 Espanjan kuntaa) matkailukeskus toteuttaa yhdessä Vallée d'Auren ja Louronin yhteisliiton kanssa "Continua Pirineum" -hanketta (48 ranskalaista kuntaa ja kolme hallintopiiriä). Tarkoituksena on aloittaa maaseutumatkailuyhteistyö Pyreneiden molemmin puolin (matkailukeskus kummallekin rinteelle, yhteiset verkkosivut jne.) hyödyntämällä vanhoja rajatylittäviä vuoristoteitä "romaanisen taiteen tien" ja "historiallisen kauppateien" yhteydessä. Lampolat, vierasmajat, salakuljettajien suojapaikat ja pienet maatilat kunnostetaan.

Riskien ehkäiseminen ja aloitevalta

Mainitsiko joku "suojapaikat"? Turvallisuus on nimittäin toinen aihe, joka huolestuttaa ja yhdistää ihmisiä Pyreneiden

kummallakin rinteellä. Siihen puututaan sekä Interregin että korkeimman tason kansallisten ja alueellisten julkisten instituutioiden voimin.

Barcelonassa sijaitseva Katalonian karttainstituutti (ICC) tekee yhteistyötä ranskalaisen geologian- ja malmintutkimusviraston (Bureau français de Recherches géologiques et minières, BRGM) ja neljän muun kumppanin kanssa ISARD-hankkeessa (Information Sismique Automatique Régionale de Dommages). Hankkeen pääasiallisena tavoitteena on hankevastaava Agnès Lladós sinoin kerätä sekä ehkäisevää että toiminnallista tietoa Pyreneiden seismisistä riskeistä tasapuolisesti rajan molemmin puolin ja välittää tiedot tehokkaasti ja reaaliajassa paikallisille pelastus- ja kriisinhallintayksiköille. Hankkeelle on myönnetty 1,645 miljoonan euron Interreg-määrärahat, ja hankekumppanit työskentelevät neljän toimenpiteen parissa: Pyreneiden seismisen vyöhykkeen yhdenmukaistaminen, seismisten skenaarioiden laatiminen, vahinkojen automaattisen arviointijärjestelmän kehittäminen ja tiedonlevitys.

MEDESin (Institut français de Médecine et de Physiologie spatiales) johtamassa "Sécurité Urgences Pyrénées / Seguridad y Urgencias en los Pirineos (SUP)" -hankkeessa (Pyreneiden turvallisuus ja pelastuspalvelut) yhdistyvät vuoristopelastus, etäläketiede ja riskien ehkäisy. Uusimpia teknologioita ja telemaattisia keksintöjä hyödyntävässä hankkeessa on laadittu muun muassa prototyyppisalkku, joka sisältää pienoistietokoneen, satelliittipuhelimen ja kenttätööhön soveltuvia lääkärinlaitteita. Lääkärit ja pelastajat voivat käyttää salkkua vuoristossa ensiavun antamiseen onnettomuuden uhreille, mutta hätätapauksessa myös eristyksissä tai kaukana terveyskeskuksista asuville vuoriston asukkaille rajan molemmin puolin. Salkun sisältöä yritetään saada vieläkin pienempään kokoon, kertoo Francisco Rojas Aragonian teknologisesti instituutista, joka on yksi SUP-hankkeen kymmenestä kumppanista. Hankkeella on tähän mennessä ollut jo vaikutuksia lainsäädäntöönkin: terveydenhoitoalan ja pelastuspalvelun työntekijät voivat vastedes suorittaa Aragoniassa toimenpiteitä, joita aiemmin saivat tehdä vain lääkärit.

SUP-hanke on esimerkki aloitevallasta, joka Interreg-ohjelmalla voi olla urauurtavan ja eurooppalaisen luonteensa ansiosta. Monet rajatylittävät hankkeet ovat todellakin vienneet lakeja ja aloitteita eteenpäin: PortilHon-hankkeen aragonialaiset kumppanit pyrkivät Ranskan lainsäädännön esimerkin mukaisesti alentamaan vammaisten eläkeikää Espanjassa, ja Itä-Pyreneillä Ranskan ja Espanjan rajan molemmin puolin sijaitsevalle Albeiran alueella toimiva "L'Albera, memòria i terra" -hankkeen (Albera, muisto ja maa) vetäjäyhdistys, joka "kirjaa muistiin Katalonian suullista muistiperintöä", tukeutuu hankkeeseen päättäkseen Unescon maailmanperintökohteiden luetteloon "elävän kulttuurimaiseman" kriteerien perusteella. Interregin antama tunnustus on takuu, arvioi hankkeen koordinaattori Brigitte Castell. Samaa mieltä on Ballet Biarritzin Filgi Claverie: Euroopan lippu julisteissamme on laatumerkki. Vaikka määrärahat loppuvatkin, Euroopan tuen on ehdottomasti näyttävä jokapäiväisessä elämässä. Sen Interreg tekee mahdolliseksi.

Jokapäiväinen elämä on usein uusien hanke-ehdotusten lähde. Olemme saaneet runsaasti hakemuksia, ja useimmin toivotut toimenpiteet vastaavat täysin alueemme ongelmakohtia, huomauttaa Pyrénées-Atlantiquesin maakuntaneuvoston hankevastaava Laurence Hourcourgiray. Tämä on ilmeistä kulttuu-

Biarritzin baletti esittäytyy.

rihankkeiden osalta, mutta tarkoitan myös muita toimia, kuten viiden yhdistyksen, joista yksi on Médecins du Monde, vetämä *"Bizia"*-hanketta (elämä). Joka viikonloppu tuhannet nuoret ylittävät rajan mennäkseen diskoon tai osallistua rave-juhliin. Niissä liikkuu monenlaisia huumeita, ja onnettomuuksia sattuu usein, joskus kuolemaan johtaviakin. Hankkeen ensimmäisessä osiossa vähennetään juhlapaikkoihin liittyviä riskejä: tiimit keskustelevat paikan päällä huumeidenkäyttäjien kanssa kertoakseen vaaroista ja valvovat, että nämä aiheuttavat itselleen mahdollisimman vähän vahinkoa. Toinen osio on Espanjan suurimman "hygieenisen käytön" keskuksen perustaminen Bilbaoon. Bizia, jota pidetään erittäin innovatiivisena hankkeena eurooppalaisesta näkökulmasta, on saanut Interreg-ohjelmasta 1,75 miljoonan euron rahoituksen, josta puolet maksaa EAKR.

Aikaa ja keinoja

Globalisaatio tai ainakin kansainvälistynyt talous alkaa rajojen ylittämistä. Siksi Interreg on meille ensisijainen väline, toteaa Katalonian opetusministeriön ammatillisesta koulutuksesta ja elinikäisestä oppimisesta vastaava apulaispääjohtaja Xavier Farriols Sender. Hänen johtamansa yksiköt toteuttavat "Rajatylyttävä ammatillinen koulutus" -Interreg-hanketta, jonka tarkoituksena on kehittää Katalonian ja Ranskan ammatillisen koulutuksen ja ammatinvalinnanohjauksen järjestelmien välistä yhteistyötä. Hankkeessa analysoidaan yhtäläisyyksiä, eroja ja tarpeita (useita tutkimuksia on julkaistu kirjoina), mutta siihen sisältyy myös koulutusalan ammattilaisten välistä vaihtoa (alueellisia seminaareja) sekä erittäin konkreettinen ammatillisen liikkuvuuden kokeilu, johon on tähän mennessä osallistunut 60 nuorta, joilla on alhainen koulutustaso: ranskalaiset kokkioppilaat viettävät kolmen viikon harjoittelujakson Kataloniassa ja katalonialaiset kokkioppilaat Toulousen alueella. Sekään ei ollut aivan helppoa, kertoo hanketta ohjannut Angels Font Burés. Ranskalaiset kokkioppilaat ovat tehneet työnantajansa kanssa työ sopimuksen, kun taas Kataloniassa he ovat opiskelijan asemassa. Onneksi ravintoloitsijat lähtivät reilusti mukaan ja suostuivat luopumaan oppilaastaan harjoittelun ajaksi.

Xavier Farriols Sender korostaa ajallisen keston merkitystä yhteistyöprosessissa: *Interreg antoi meille aikaa, ja aika on olennaisen tärkeää. Ensin tarvitaan aikaa kumppaneihin tutustumiseen. Siihen kuluu ensimmäinen vuosi kokonaisuudessaan. Sen jälkeen täytyy voida luottaa toiminnan jatkuvuuteen, vaikka henkilöt vaihtuisivat. Vastaava toiminta kampaamonalalla epäonnistui siksi, että uutta ranskalaista yhteyshenkilöä ei ollut informoitu riittävästi...*

Joan Luria i Pagès, joka johtaa Interreg III A Ranska/Espanja-ohjelman itäistä teknistä yksikköä, ilmaisee asian yleisellä tasolla: *Hankkeen vetäjille Interreg on tae siitä, että pitkäaikainen yhteistyö on mahdollista.*

Toiminnassa on vielä joitakin kitkakohtia, toteaa Jean-Marie Blanc, mutta kaiken kaikkiaan olen sitä mieltä, että voimme olla tyytyväisiä saavutettuun edistykseen. Kaikki piti saada kuntoon vuodessa. Hakemusten määrä yllätti meidät. Toimijat olivat jo lähtökuopissa, ja meidän piti jarrutella hieman. Mikään vaikeus ei kuitenkaan tullut yllätyksenä. Ongelmat, joihin törmäsimme – tavoitteiden täsmentäminen, vetäjien pätevyys jne. – ovat samoja kaikissa hankkeissa ja kaikissa ohjelmissa. Rajatylyttävä yhteistyö vain tekee asioista hieman monimutkaisempia. Tärkeintä on halu toimia alueiden välisellä tasolla ja hankkeiden vetäjien palveluksessa. On oltava nöyrä, mutta kunnianhimoinen. On tehtävä realistisia tilannearvioita ja toimittava realistisesti, vaikka samalla pyritäänkin komission, jonka tehtävänä on oikeutetusti asettaa rima mahdollisimman korkealle, asettamiin "ihanteellisiin" tavoitteisiin. Lisäksi tarvitaan keinot, joiden avulla yhdessä työskenteleminen onnistuu ja joiden avulla voidaan päästä järjestelmällisesti sopuun kaikista keskeisistä kysymyksistä. Myös mielikuvitus ja kyky luopua totutusta hallintokulttuurista ovat tarpeen.

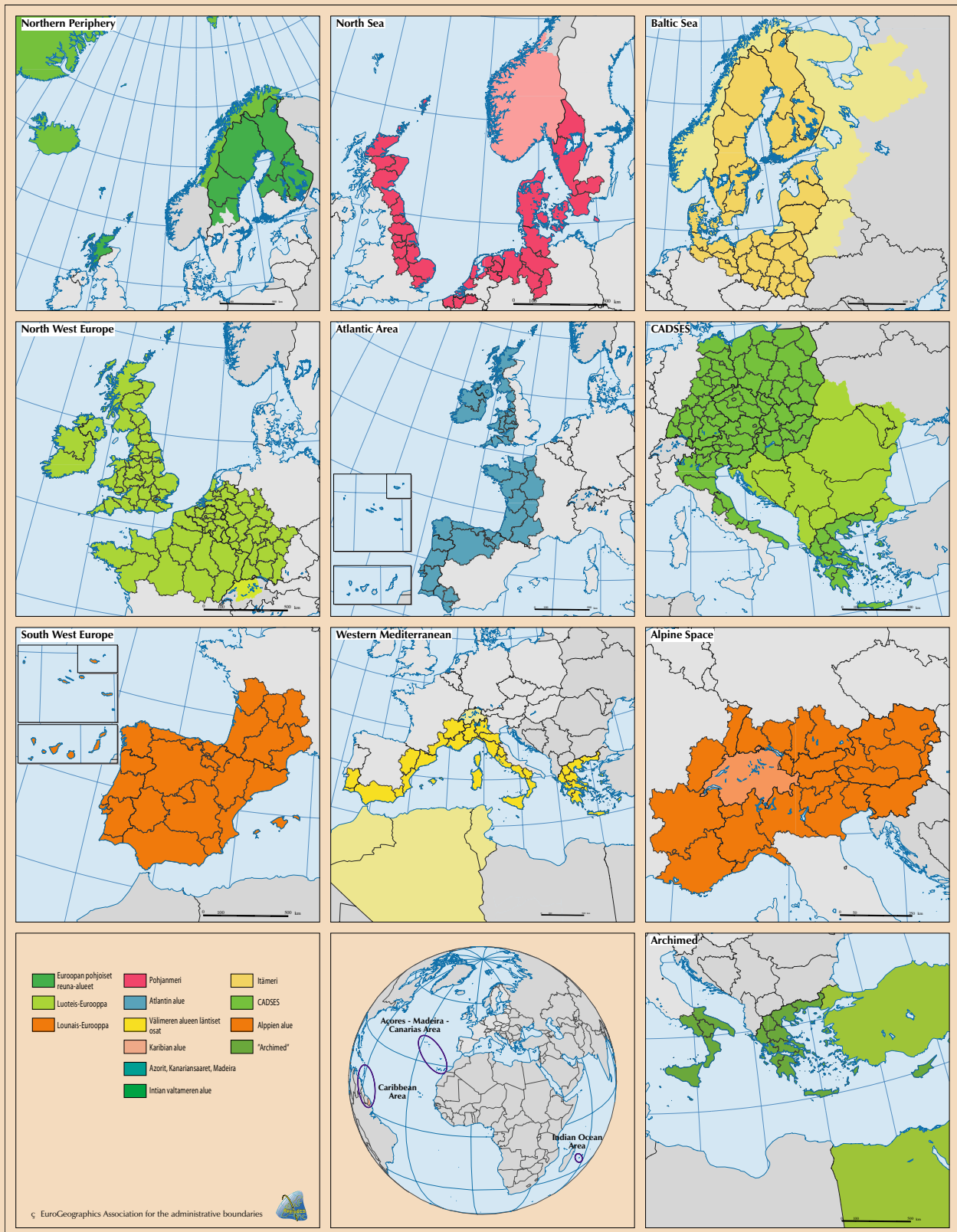
Lisätietoja: <http://aquitaine.fr>

PortilHon-hanke: juhlatapahtuma vammaisten nuorten elinolojen parantamiseksi.

Interreg III B: valtioiden välinen yhteistyö

ALPPIEN ALUE

AlpEnergyWood: puu energianlähteenä

Kokonaiskustannukset: 1 831 700 EUR
EU:n rahoitusosuus: 851 000 EUR

AlpEnergyWood-hankkeen tärkein tavoite on hyödyntää yhdeksän Alpeilla sijaitsevan alueen ammattilaisten, paikallisyhteisöjen ja kansalaisten osaamista ja hyviä käytäntöjä paikallisen energiamuodon, puuenergian, edistämiseksi. Tarkoituksena on tuoda toimijat yhteen ja parantaa heidän mahdollisuuksiaan saada tietoa asiasta verkkosivujen avulla, kertoa suurelle yleisölle tästä uusiutuvasta energiamuodosta, tutkia energiantuotantoon tarkoitettua puuteollisuuden toteutettavuutta sekä luoda pohja alan ammatilliselle koulutukselle, jossa hyödynnetään edistyksellistä viestintäteknologiaa.

Frédéric Douard, ITEBE:n (*Institut technique européen du bois-énergie, eurooppalainen puuenergia-alan tekninen instituutti*) johtaja
frederic.douard@itebe.org
<http://www.alpenergywood.org>

CADSES

LHASA: lähiöiden elvyttäminen

Kokonaiskustannukset: 1 801 220 EUR
EU:n rahoitusosuus: 1 122 512 EUR

Myös asuinlähiöt voivat vaikuttaa merkittäväällä tavalla suurkaupunkien ja kilpailukykyisten aluekeskusten kehitykseen. LHASA-hankkeen tarkoituksena on tukea yhdenmukaisen kehittämissuunnitelmien pohjalta aloitteita, joilla kohennetaan lähiöiden sosioekonomista tilannetta ja joissa asumattomat kerrostalot kunnostetaan ja muutetaan toimintakeskuksiksi. Osallistujamaita edustavat kumppanit hyötyvät saksalaisten ja italialaisten kumppaneiden saamista kokemuksista kaupunginosien ja ensisijaisten investointikohteiden valinnassa. Uusien jäsenvaltioiden kaupungeista ja suurkaupungeista tulee näin yhä houkuttelevampia. Italialaiset ja saksalaiset kumppanit kehittävät puolestaan pilottihankkeiden puitteissa strategioita, joilla torjutaan sosiaalista syrjäytymistä ja elinympäristön tilan huononemista. Tulokset levitetään koko CADSES-yhteistyöalueelle.

Ansgar Tesch, Marzahn-Hellersdorfin alue (Berliini)
ansgar.tesch@ba-mh.verwalt-berlin.de

EUROOPAN POHJOISET REUNA-ALUEET

DESERVE: maaseudun ja syrjäseutujen palvelujen parantaminen

Kokonaiskustannukset: 2 251 542 EUR
EU:n rahoitusosuus: 1 642 811 EUR

DESERVE-toiminnan tarkoituksena on vaihtaa Euroopan pohjoisiin reuna-alueisiin kuuluvien kumppanialueiden välillä maaseudulle ja syrjäseudulle soveltuvia palvelujen tarjoamismalleja. Kukin alue toteuttaa hankkeen, joka perustuu osittain tai kokonaan jonkin toisen kumppanialueen kokeilemaan malliin. Painopisteenä on palvelun tarjoaminen eli tapa, jolla se tuodaan asukkaiden ulottuville, eikä niinkään varsinaisen palvelun tyyppi. Ajatuksena on näin myös ylittää toimialojen rajat ja siirtää hyvät kokemukset alalta toiselle. Kumppanit voivat myös kokeilla, missä määrin tietty malli soveltuu niiden paikallisiin oloihin.

Helen Betts-Brown, hankkeen koordinaattori
Helen.Betts-Brown@scvo.org.uk

LUOTEIS-EUROOPPA

NOAH: tulvia ehkäisemässä: veden hallinnoinnista kriisinhallintaan

Kokonaiskustannukset: 6 500 000 EUR
EU:n rahoitusosuus: 3 250 000 EUR

Selkeä ja ripeä tiedottaminen on olennaisen tärkeä osa tulvien ehkäisemistä. Saksalaisten ja alankomaalaisten NOAH-kumppanuushankkeessa kehitetään uutta valtioiden välisiä lähestymistapaa tulvavesien hallinnointiin Reinin ja Maasin laaksossa. Se perustuu kahteen pääperiaatteeseen, joista ensimmäinen on se, että tiedusteluihin vastataan kumppanialueilla mahdollisimman ripeästi ja tarkoituksenmukaisesti tulvavesikausina – kyseessä on tiedotus- ja varoitusjärjestelmä "FLIWAS" (Flood Information and Warning System), jota on kokeiltu Kölnissä, Karlsruheessa ja kolmella Alankomaiden alueella. Toinen NOAH:n periaate on niin sanottujen tulvakumppanuuksien perustaminen valtion organisaatioiden, muiden alan toimijoiden ja kansalaisten välille. Kun toimijat osallistuvat aktiivisesti tulvavesien hallinnointiin, he ymmärtävät myös veteen liittyvän toiminnan tärkeyden.

Ludolph Wentholt, hankepäällikkö, ja Bob Pengel, Foundation for Applied Water Research (soveltavan vesitutkimuksen säätiö)
noah@stowa.nl
<http://www.noah-interreg.net>

Euroopan syrjäisten merialueiden konferenssi (CRPM)

"Alueiden välisen yhteistyön kehittäminen"

Philippe Cichowlaz, Euroopan syrjäisten merialueiden konferenssin (CRPM) aluepolitiikasta ja aluesuunnittelusta vastaava johtaja

CRPM, johon kuuluu nykyisin noin 150 EU:n ja sen naapurimaiden aluetta, on edistänyt jo yli 15 vuoden ajan alueiden välistä yhteistyötä. EAKR:n tarjoamista ensimmäisistä välineistä on kehitytty huomattavasti rahoituskeinojen, menetelmien ja hankkeiden laadun suhteen. Tämän valtavan edistysansioon järjestämme on voinut keskittyä hankkeisiin, joita ei enää panna välittömästi täytäntöön vaan joissa ennakoidaan tulevaa ja edistetään näin uutta kehitysdynamiikkaa. CRPM osallistuu Interreg III B:n yhteydessä kolmeen luonteeltaan strategiseen hankkeeseen:

> **Ateliers méditerranéens d'aménagement du territoire (AMAT)** (Välimeren aluesuunnittelun keskus). AMAT-hankkeessa, jota Provence-Alpes-Côte d'Azurin alue vetää yhdessä Institut de la Méditerranée -instituutin kanssa, yhdeksän Välimeren pohjois- ja etelärannan aluetta on ryhtynyt ajamaan innovatiivista aluepolitiikkaa. Ensimmäisessä analysoitiin kyseisen politiikan täytäntöönpanon edellytyksiä EU:hun kuuluvissa Välimeren maissa ja avattiin näin tietä alueisiin voimakkaasti vaikuttaville hankkeille (niin sanottuille rakennehankkeille), joita toteutetaan seuraavalla ohjelmakaudella. Sen jälkeen vaihdettiin eri alueiden hyviksi havaitsemia alueellisia käytäntöjä ja niiden pohjalta valmisteltiin toimia, joille voitaisiin saada tukea tulevasta Euroopan alueiden välistä yhteistyötä koskevasta tavoitteesta vuoden 2006 jälkeen. Sellaisia ovat esimerkiksi suuronnettomuuksien vaaran torjunta, rannikon suojeleminen, innovaatioverkot jne.

> **Schéma de développement de l'espace atlantique (SDEA)** (Atlantin alueen kehityssuunnitelma), jossa tutkitaan mahdollisuuksia kehittää Atlantin alueelle monikeskisuksinen kaupunkijärjestelmä Euroopan aluekehityssuunnitelman (ESDP) periaatteiden mukaisesti. SDEA-hanketta, johon osallistuu parikymmentä Atlantin seudun aluetta, toteuttaa Portossa sijaitseva tulevaisuudentutkimuskeskityksemme. Hankkeessa pyritään laatimaan Atlantin alueeseen kuuluvien alueiden sosioekonomisia, väestötieteellisiä ja ympäristöön liittyviä suuntauksia analysoimalla ensinnäkin *strategisia ehdotuksia*, jotka on suunnattu paitsi alueellisille ja kansallisille toimijoille myös alueiden välisille ja eurooppalaisille toimijoille ja joilla

korostetaan Atlantin omaleimaisuutta. Toiseksi siinä määritellään *yhteistyön aihealueita* vuoden 2006 jälkeen toteutettavien hankkeiden varten. Näin pyritään paikkaamaan alueen rakenteellisia heikkouksia ja lisäämään sen houkuttelevuutta keskeisempiin ja kilpailukykyisiin alueisiin nähden. Tätä varten järjestetään työseminaareja, joihin osallistuu sekä institutionaalisia toimijoita (alue- ja paikallisviranomaisia Atlantin alueen kaupunkien konferenssista (Conférence des villes de l'arc atlantique)) että sosioekonomisia toimijoita: yliopistoja ja tutkimuskeskuksia, alueellisia talous- ja sosiaalikomiteita transatlanttisesta verkosta (Réseau TransAtlantique, RTA), satamaviranomaisia, yrityksiä jne.

> Kolmanneksi **meriturvallisuuteen** liittyviä kysymyksiä käsittelevä monialainen hanke, joka on esitelty *Inforegio Panoraman* numerossa 15.

Lisäksi olemme osallistuneet asiantuntijoina kerta-luonteisemmin moniin hankkeisiin, kuten "Baltic Palette" -hankkeeseen, jossa kokemustenvaihto oli vilkasta, sekä INTERACT-hankkeeseen. Olemme myös mukana uudessa Välimeren alueen "Stratmed-Medisdec"-hankkeessa, joka on käynnistetty nykyisen ohjelmakauden puitteissa. Latiumin alueen vetämässä hankkeessa tukeudutaan osittain AMAT-hankkeeseen tehdyihin johtopäätöksiin.

Tällä hetkellä meitä työllistää kuitenkin eniten luonteeltaan poikkeuksellinen hanke, "Europe de la Mer" (meren Eurooppa): lähes 30 aluetta on ryhtynyt valmistelemaan CRPM:n pääsihteeristön kanssa vihreää kirjaa Euroopan merellisestä ulottuvuudesta ja alueiden roolista siinä.

Kokemustemme viitoittaman tien mukaisesti kauden 2007–2013 odotuksemme kohdistuvat ennen kaikkea tulevien hankkeiden strategisen luonteen vahvistamiseen aliarvioimatta kuitenkaan pienempienkään hankkeiden tuomaa lisäarvoa. Tämä ei välttämättä merkitse nykyistä suurempia talousarvioita, vaan aluetason toimijoiden välisen koordinaation parantamista ja yhä tehokkaampaa osallistumista. Yksi suurimmista vaikeuksista onkin luoda todellisia kumppanuuksia valtioiden ja yhteiskunnallisten ammatillisten toimijaverkostojen välille; alueilla on valtuuksiensa ansiosta tällä alalla muutaman vuoden etumatka. Onnistuvatko ne kehittämään yhteistyötä ja tuomaan siihen tulevaisuudessa uusia toimijoita? Tämä on uuden ohjelmakauden tärkein haaste.

Yhteystiedot: philippe.cichowlaz@crpm.org
Internet: <http://www.crpm.org>

Tulvien torjunta on yksi AMATin huolenaiheista.

Emilia-Romagna (Italia)

"Miten Emilia-Romagnan alue vastaa Interreg-haasteeseen?"

Lodovico Gherardi, Interreg III B CADSES -ohjauskomitean jäsen, ja **Michele Migliori**, Interreg III B- ja III C -ohjelmien koordinaattori (Emilia-Romagnan alue)

Emilia-Romagnan alue, jolla on kokemuksia Interreg II C -ohjelmasta kaudelta 1994–1999, osallistui aktiivisesti kolmeen Interreg III -ohjelman lohkoon: sen rannikkomaakunnat osallistuivat A-ohjelmalohkoon Adrianmeren rajatylittävän ohjelman puitteissa, alue oli mukana B-ohjelmalohkossa osallistumalla CADSES-ohjelmiin (Euroopan keskiosat, Adrianmeren alue, Tonava ja Kaakkois-Eurooppa) – joiden koordinaattorina se toimii Italian alueiden osalta – ja MEDOCC-ohjelmiin (Välimeren alueen läntiset osat), ja lisäksi Emilia-Romagna oli Interreg III C -ohjelman kumppanina itäisten alueiden osalta.

Emilia-Romagna on tähän mennessä osallistunut 120 yhteistyöhankkeeseen, joihin EAKR on sijoittanut noin 20 543 000 euroa ja jotka voidaan jaotella seuraavasti: 15 rajatylittävää hanketta (joista kahdeksassa se on ollut pääkumppanina), 30 CADSES-hanketta (joista kymmenessä se on ollut pääkumppanina), 26 MEDOCC-hanketta (joista kolmessa se on ollut pääkumppanina) ja 49 Interreg III C -hanketta (joista kahdeksassa se on ollut pääkumppanina). Näistä hankkeista 58 on ollut alueyhteisöjen ehdottamia ja muut suoraan alueviranomaisten ehdottamia. Hankkeissa on luotu noin 1 200 kumppanuussuhdetta 50:ssä eri maassa. Noin 85 prosentissa kumppanuuksista toisena osapuolena on Euroopan unionin jäsenvaltion (75 prosentissa vanhan ja kymmenessä prosentissa uuden jäsenvaltion) ja 15 prosentissa yhteisön ulkopuolisen maan, useimmiten Balkanin maiden, julkinen tai yksityinen taho. Emilia-Romagna osallistuu lisäksi INTERACT-ohjelmaan "RE-ACT / Regional ACTors in Interreg cooperation" -hankkeen (alueelliset toimijat Interreg-yhteistyössä) pääkumppanina.

Useimmat hankkeista koskevat toimialoja, jotka liittyvät suoraan aluekehityspolitiikkaan. Ympäristö on yleisin ala: siihen liittyviä hankkeita on 32. Pilaantumisen torjuminen kaikissa muodoissaan sekä maan ja rannikon voimavarojen kestävä käyttö ovat useimmin esiin nousevia aiheita. Toinen tärkeä toimiala on liikkuvuus ja logistiikka (13 hanketta). Tarkoituksena on kehittää ja jakaa innovatiivisia menetelmiä, joiden avulla kauppatavaran liikennevirtoja hallitaan yhä järkevämmiin. Myös paikalliseen kehitykseen (12 hanketta) ja aluesuunnitteluun (kymmenen hanketta) liittyviä toimia pidetään strategisesti ja poliittisesti tärkeitä. Emilia-Romagnan alue on pyrkinyt toiminnassaan ottamaan huomioon ESPON-ohjelman puitteissa tehtyjen tutkimuksen tulokset ja täydentämään näin aluesuunnittelun välineistöään.

Interreg on herättänyt yhä enemmän kiinnostusta sekä paikallis- että alueatasolla. Mahdollisuus luoda kumppanuuksia kaukaisempien ja siten erilaisten rakenteiden ja instituutioiden kanssa sekä jakaa kokemuksia kansain-

välisellä tasolla on kannustanut aluehallintoa parantamaan palvelujensa laatua. Paikallisuutta korostava näkemys, jossa ei juurikaan oteta huomioon yhteistyön tuomaa lisäarvoa, on myös väistymässä syrjään, ja on alettu nähdä kansainvälisten suhteiden avaamia kasvun mahdollisuuksia. Korostettakoon tässä yhteydessä, että lähes kaikki kumppanit ja kaikki sellaisten hankkeiden koordinaattorit, jotka ovat menestyneet aiemmissa hankeehdotuspyynnöissä, esittävät uuden hakemuksen seuraaviin hanke-ehdotuspyyntöihin huolimatta Interreg-ohjelmaan kiistatta liittyvistä huomattavista hallinnointivaikeuksista. Kumppanit siis katsovat, että kansainvälisen yhteistyön tuoma lisäarvo vie voiton näistä vaikeuksista ja että ne ovat saaneet kokemusta, jonka turvin ongelmat voidaan kohdata uudelleen.

Emilia-Romagnan maakunnan keskus on Bologna.

Näin ohjelmakauden lopussa eurooppalaisten ohjelmien parissa työskentelevät yksiköt ⁽¹⁾ käyttävät mahdollisimman paljon voimavaroja Interreg-hankkeisiin osallistuvien alueellisten toimijoiden tukemiseen ja alueen yhä suurempiin odotuksiin vastaamiseen. Tavoitteena on myös parantaa koordinaatiota sekä aluehallinnon sisä- että ulkopuolella siten, että siitä tulisi kaikkien alueellisten toimijoiden käyttöön tarkoitettu eurooppalaisen yhteistyön palvelupiste.

Interreg III -aloitteeseen osallistumisesta saadut kokemukset muodostavat arvokkaan osaamispääoman seuraavaa Euroopan alueiden välisen yhteistyön vaihetta varten. Se alkaa vuonna 2007 rakennerahastojen uuden ohjelmakauden ja uusien naapuruuksien ohjelmien myötä.

Lisätietoja:

http://www.regione.emilia-romagna.it/wcm/infoagenda2000/sezioni/sez_iniziativa_comunitarie/interregIII

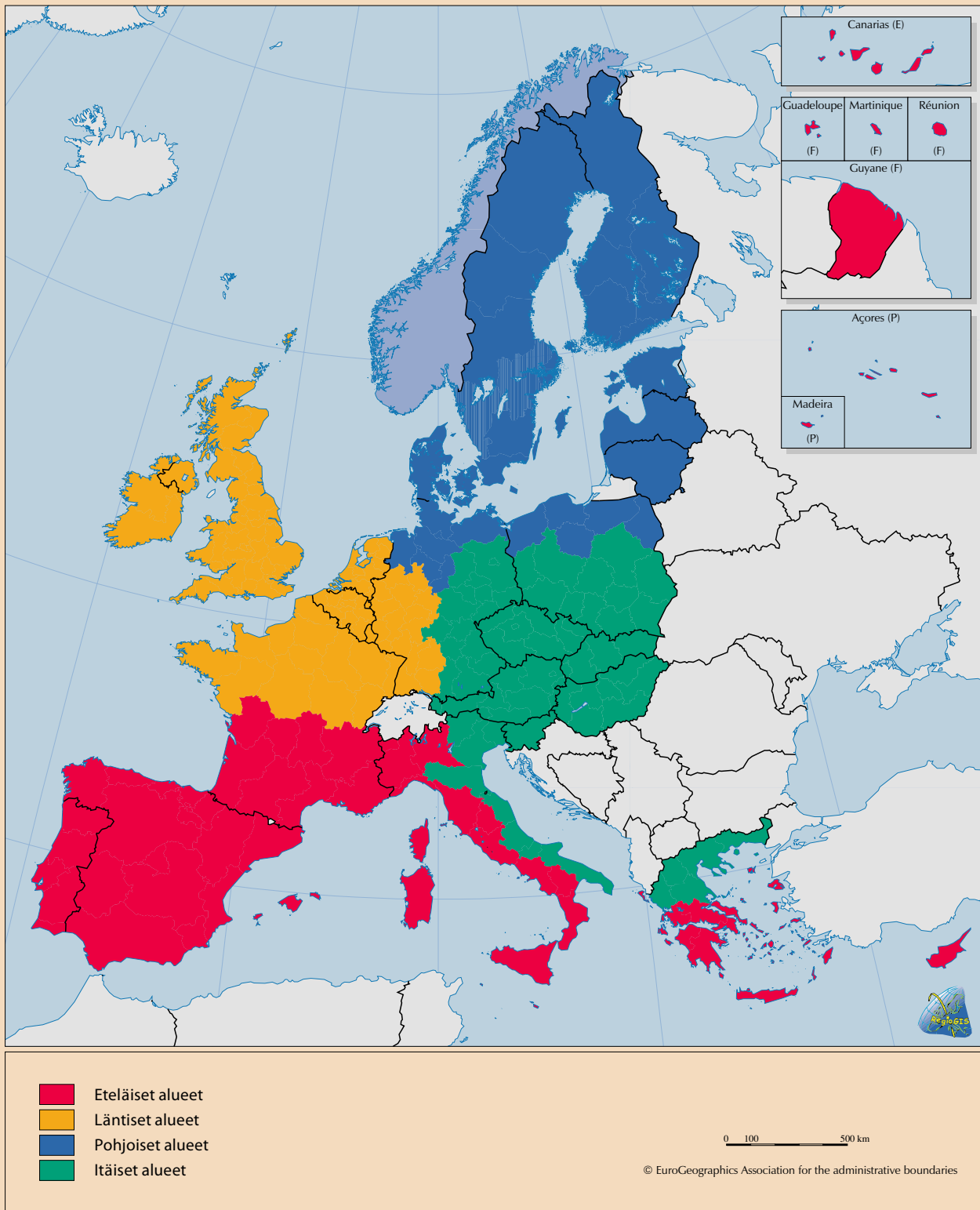
Yhteystiedot:

lgherardi@regione.emilia-romagna.it
mmigliori@regione.emilia-romagna.it

(1) Direzione Generale Programmi e Intese, Relazioni Europee e Cooperazione Internazionale (ohjelmista ja hyväksynnästä, Eurooppasuhteista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä vastaava pääosasto).

Interreg III C: alueiden välinen yhteistyö

POHJOISET ALUEET

STIMENT: innovatiivisia lähestymistapoja yritysten perustamiseen

Kokonaiskustannukset: 3 400 000 EUR
EU:n rahoitusosuus: 2 050 000 EUR

STIMENT-hankkeessa (STIMulating new ways of ENTrepreneurship) pyritään edistämään yrittäjyyttä neljällä alueella, joissa tällainen toiminta on erityisen tarpeellista (Ruotsin Övre Norrland, Puolan Wielkopolska, Etelä-Suomen Häme ja Ranskan Lorraine), sekä kokeillaan Brescian (Lombardia) alueella innovatiivisia lähestymistapoja yritysten perustamiseen. Tarkoituksena on kannustaa kehittämään sosioekonomisten toimijoiden välisiä kumppanuuksia viidellä osallistujajäsenalueella ja parantaa näin yrittäjien tietoja ja taitoja kokemusten, välineiden, menetelmien ja tukitoimenpiteiden vaihdon kautta. STIMENT-hankkeessa keskitytään erityisesti kolmeen alaan: talouden seuranta, etäopiskelu ja logistiikka.

Mats-Rune Bergström, Västerbottenin lääninhallitus
mats-rune.bergstrom@ac.lst.se
<http://www.stiment.net>

LÄNTISET ALUEET

DICE: yhteistyötä digitaalitekniikan ympärillä

Kokonaiskustannukset: 1 052 000 EUR
EU:n rahoitusosuus: 624 000 EUR

DICE-toiminnalla (Digital Innovation through Cooperation in Europe) pyritään edistämään kahdeksan alueen välistä kokemustenvaihtoa niiden valmistautuessa digitaalisen maanpäällisen televisiolähetystoiminnan ja kaikkien sen mahdollistamien palvelujen käyttöönottoon alueellaan. DICE-hankkeessa korostetaan aluekehitystä sekä media- ja televiestintäalan pk-yritysten tukemista. Hankkeessa käsitellään uuden teknologian mukanaan tuomia haasteita: suhdetta kuluttajaan, yhteisiä standardeja, uusia sovelluksia, uusia markkinoita, kaupallisia malleja sekä oikeudellista ja lainsäädännöllistä kehystä. Tarkoituksena on arvioida, millainen vaikutus tällä teknologialla kehityksellä voi olla aluekehitykseen. Hankkeessa tunnistetaan ja välitetään toisille (käsikirjan muodossa) hyviä käytäntöjä, ja sen perimmäisenä tavoitteena on edistää kullakin osallistujajäsenalueella taloutta, joka perustuu kilpailukykyiseen osaamiseen, joka on dynaaminen ja joka luo työpaikkoja.

Ingrid Walther, Berliinin hallitus, tieto- ja viestintätekniikan yksikkö
ingrid.walther@senwaf.verwalt-berlin.de
<http://www.dice-online.net>

ETELÄISET ALUEET

VINTUR: eurooppalainen viinimatkailualue

Kokonaiskustannukset: 1 319 900 EUR
EU:n rahoitusosuus: 759 950 EUR

VINTUR-toiminnan yleisenä tavoitteena on perustaa eurooppalainen viininviljelykaupungeista ja -seuduista muodostuva alue, kehittää sitä ja vakiinnuttaa sen asema työfoorumina, jossa taloudellisten toimijoiden ja viranomaisten välinen yhteistoiminta on yhä tehokkaampaa, sekä tuoda esiin hyviä käytäntöjä. Ennakoituja tuloksia ovat esimerkiksi seuraavat: pysyvän foorumin perustaminen korkealaatuisten tietojen keräämiseksi, keskinäisen ymmärtämyksen parantaminen, viinialueisiin perustuvan matkailustrategian kehittäminen, eurooppalaisen viinimatkailun peruskirjan laatiminen ja levittäminen sekä uusien menetelmien luominen matkailun ja viinikulttuurin edistämiseksi.

Toni Alujas, Vilafranca del Penedèsin kaupunginvirasto
talujas@ajvilafranca.org
<http://www.vintur.org>

INTERACT

IQ-Train: Interreg-hallintojen verkosto

Kokonaiskustannukset: 540 000 EUR
EU:n rahoitusosuus: 270 000 EUR

IQ-Train on Interreg-yhteisöaloitteen vastuuhenkilöiden ja hallintojen verkosto. Aiempiin Interregistä saatuihin kokemuksiin perustuvassa pilottihankkeessa toteutetaan osaamisen siirtoon tarkoitettu väline, jota yhteisöaloitteen toimijat ja etenkin ohjaus- ja seurantakomiteoiden jäsenet käyttävät tiedon välittämiseen ja vastaanottamiseen. Näin pyritään varmistamaan laajentumisen onnistuminen helpottamalla unioniin hiljattain liittyneiden maiden hallintoviranomaisten integroitumista.

Sabine Rosenberger, IQ-Train-hankkeen sihteeri
Sabine.Rosenberger@noel.gv.at
<http://www.iq-train.net>

2007–2013: uuden ohjelmakauden valmistelu Inforegio-verkkosivuston avulla

Jäsenvaltiot ja alueet valmistelevat parhaillaan seuraavaa ohjelmakautta 2007–2013. Inforegio-verkkosivustolla on paljon tietoa ja tärkeitä asiakirjoja kaikille tähän toimintaan osallistuville. Tarkoituksena on helpottaa toimijoiden välisiä yhteyksiä ja pitää suuri yleisö ajan tasalla saavutetusta edistyksestä. Aluepolitiikan pääosasto ottaa mielellään vastaan kysymyksiä ja ajatuksia.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/2007/index_fi.htm

